

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 28 maj 1936 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården m. m.

Genom en den 28 februari 1936 dagtecknad proposition, nr 221, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

1) L a g

angående ändring i vissa delar av lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården.

Härigenom förordnas, att 33 §, 61 § 1 mom., 71, 72 och 79 §§ lagen den 14 juni 1918 om fattigvården skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges:

33 §.

För omhändertagande — — — gemensamt arbetshem.

Arbetshem må — — — till stånd.

För de — — — ingen avgift.

Män och kvinnor — — — i arbetshem.

Arbetshem skall stå under ledning av en styrelse samt vara försett med av Konungen fastställt reglemente.

Om intagning i hemmet beslutar dess styrelse, jämväl då fråga är om överflyttning från annat arbetshem.

61 §.

1 mom. Vill fattigvårdsstyrelse — — — fattigvårdsstyrelsen delgivet.

Vid ansökningen — — — böra bifogas.

Sedan Konungens — — — av ansökningarna.

Konungen må när skäl därtill äro förordna, att ansökning som här avses skall av Konungens befallningshavande upptagas till prövning, ändå att den göres senare än i första stycket sägs. Över sådan ansökning meddelar Konungens befallningshavande beslut så snart ske kan.

71 §.

Om någon genom lättja eller liknöjdhet ådrager sitt minderåriga barn eller adoptivbarn eller sin hustru sådan nöd, att fattigvård enligt 1 § måste läm-

nas någon av dem, är han, även om fattigvården är allenast tillfällig, skyldig att efter föreläggande av fattigvårdsstyrelsen inställa sig till och efter sin förmåga fullgöra honom å fattigvårdsanstalt eller eljest anvisat arbete. Förelägges den försörjningspliktige att inställa sig till och fullgöra arbete å visst arbetshem, må föreläggandet jämväl innefatta skyldighet för honom att efter föreskrift av arbetshemmets styrelse inställa sig till och fullgöra arbete å annat arbetshem. Den försörjningspliktige må, oavsett om fattigvården upphört, kunna kvarhållas å anstalten eller i arbetet, intill dess grundad anledning föreligger till antagande, att han skall söka efter förmåga försörja sig själv och de sina, dock icke i oavbruten följd under längre tid än ett år.

Genom det — — — hans hustru.

72 §.

Vederbörande polismyndighet har att på begäran meddela handräckning dels för överförande till arbetshem av understödstagare, som i 73 § sägs, eller eljest av sådan å fattigvårdsanstalt intagen understödstagare, som skall beredas fortsatt vård och för sådant ändamål intagas å arbetshem,

dels för delgivning av föreläggande, som i 71 § sägs,

dels för inställande till arbete av den, som underlåter att efterkomma sådant föreläggande,

dels för försörjningspliktigs överförande till arbetshem, å vilket arbetskyldighet jämlikt sådant föreläggande skall fullgöras,

dels ock för återhämtande av understödstagare eller försörjningspliktig, som olovligen avvikit från fattigvårdsanstalt, å vilken han varit intagen.

Dylik handräckning — — — eller anstalten.

79 §.

Är någon missnöjd med handräckning, som av polismyndighet meddelats enligt 62 § 2 stycket för omhändertagande av egendom, som där sägs, eller jämlikt 72 § för överförande till arbetshem, inställande till arbete eller återhämtande till fattigvårdsanstalt, må han däröver anföra besvär hos Konungens befallningshavande inom trettio dagar från handräckningens fullbordande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1936.

2) L a g

angående ändring i vissa delar av lagen den 6 juni 1924 (nr 361) om samhällets barnavård och ungdomsskydd (barnavårdslag).

Härigenom förordnas, *dels* att 64 § lagen den 6 juni 1924 om samhällets barnavård och ungdomsskydd (barnavårdslag) skall upphöra att gälla, *dels* att 44 § samma lag skall sålunda ändras, att 1 och 2 mom. erhålla ändrad ly-

delse på sätt nedan angives, nuvarande 3 mom. upphör att gälla samt nuvarande 4 mom. betecknas som 3 mom., dels att 81 § samma lag skall sålunda ändras, att 1 och 4 mom. erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, nuvarande 5 mom. upphör att gälla samt nuvarande 6 mom. betecknas som 5 mom., dels ock att 2 § 2 mom., 37 § 1 mom. samt 43, 45, 67 och 72 §§ samma lag skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

2 §.

2 mom. Barnvårdsnämnden bör — — — ungdoms välfärd.

Barnvårdsnämnden åligger att i den omfattning och ordning Konungen bestämmer ombesörja att barn eller ungdom, beträffande vilken uppkommit fråga om ingripande enligt denna lag, underkastas observation för att utröna behovet av ingripande och de lämpliga formerna därför.

37 §.

1 mom. Om uppsikt över skyddshemselev, om disciplinära åtgärder för tillrättavisande av sådan elev samt om den rätt till umgänge med elev, som tillkommer elevens föräldrar, meddelar Konungen erforderliga föreskrifter.

43 §.

1 mom. För beredande av skyddsuppfostran skola finnas av staten eller andra upprättade anstalter (*skyddshem*).

Särskilda skyddshem eller avdelningar av skyddshem skola finnas:

- a) för vanartade barn i skolpliktig ålder, vilka böra erhålla skolundervisning (skolhem);
- b) för vanartade gossar, som avslutat sin skolgång och vid omhändertagandet icke fyllt aderton år (yrkeshem);
- c) för vanartade flickor, som avslutat sin skolgång och vid omhändertagandet icke fyllt aderton år (hemskolor);
- d) för personer, som avses i 22 § d) (ungdomshem);
- e) för omhändertagna, vilka äro själsligt abnorma.

Där Konungen beträffande visst yrkeshem eller viss hemskola så medgivit, må person, som avses i 22 § d), även intagas i sådant skyddshem.

Elever av olika kön må ej intagas i samma skyddshem.

2 mom. För Stockholm och Göteborg skola finnas erforderliga av städerna själva upprättade eller för dem anordnade skolhem, yrkeshem och hemskolor.

3 mom. Skyddshemselev må kunna genom skyddshems försorg utackorderas i enskilt hem.

4 mom. Skyddshemselev över femton år, som vid omhändertagandet icke fyllt aderton år, må om han visat särdeles svår vanart överflyttas till allmän uppfostringsanstalt. Har skyddshemseleven efter omhändertagandet fyllt aderton år, må han överflyttas antingen till allmän uppfostringsanstalt eller till ungdomshem.

5 mom. Personer, som avses i 22 § d), må, då särskilda förhållanden det påkalla, överflyttas från skyddshem till allmän uppfostringsanstalt eller från sådan anstalt till ungdomshem.

6 mom. Närmare bestämmelser angående intagning i skyddshem och i allmän uppfostringsanstalt, angående elevs utackordering i enskilt hem genom skyddshems försorg ävensom angående elevs överflyttning mellan olika skyddshem samt mellan skyddshem och allmän uppfostringsanstalt meddelas av Konungen.

44 §.

1 mom. Skyddshem skall stå under ledning av en styrelse som har att besluta om intagning i hemmet.

Skyddshem som upprättats av annan än staten skall vara godkänt av Konungen.

Närmare föreskrifter om skyddshems organisation, ledning och skötsel meddelas av Konungen.

2 mom. I skolhem skall meddelas skolundervisning, motsvarande den som förekommer i sjuårig folkskola och därpå följande fortsättningsskola enligt gällande bestämmelser om folkundervisningen.

I yrkeshem, hemskola och ungdomshem skall meddelas yrkesutbildning i den omfattning Konungen föreskriver.

45 §.

För skyddsuppfostran — — — föranleder därtill.

Villkorlig utskrivning — — — slutligt utskrivs.

Beträffande skyddshemselev, som genom skyddshems försorg utackorderats i enskilt hem innan hans skolgång avslutats, må villkorlig utskrivning ej äga rum förrän efter fullgjord skolplikt men skall då ske, därest eleven i allmänhet ådagalagt gott uppförande. Beträffande skyddshemselev, som utackorderats efter avslutad skolgång, må villkorlig utskrivning ej äga rum.

Närmare föreskrifter — — — av Konungen.

67 §.

Om statsbidrag till bestridande av vissa kostnader enligt denna lag samt om avgift för skyddshemselevs uppfostran inom eller utom skyddshem (*skyddshemsavgift*) är särskilt stadgat.

72 §.

Skyldig att — — — underhållsskyldighetens fullgörande.

Den arbetsskyldige — — — ett år.

Vad i 71, 72, 74, 75 och 76 §§ i lagen om fattigvården är stadgat om föreläggandes innehåll, om inverkan av arbetsskyldighetens fullgörande, om handräckning samt om varning och tvångsarbete såsom påföljd vid underlåtenhet av eller tredska eller dåligt uppförande vid utförande av anvisat

arbete skall i motsvarande tillämpning lända till efterrättelse, med iakttagande dock, att vad enligt nämnda §§ åligger fattigvårdsstyrelsen i stället skall ankomma på barnavårdsnämnden.

81 §.

1 mom. Då barnavårdsnämnd meddelat beslut, varigenom barns omhändertagande för samhällsvård vägrats,

eller barnavårdsnämnd eller styrelse för skyddshem avslagit framställning om slutlig utskrivning av för skyddsuppfostran omhändertagen,

eller barnavårdsnämnd meddelat beslut i fråga, som avses i 7 kap.,

eller barnavårdsnämnd eller styrelse för anstalt meddelat beslut rörande behandlingen vid fullgörande av arbetsskyldighet eller beträffande kvarhållande av arbetsskyldig å anstalten eller i arbetet,

eller barnavårdsnämnd meddelat beslut i annat ärende enligt denna lag, vilket icke angår i 3, 4 eller 6 kap. avsedd fråga och icke heller förvaltningsfråga, för vars behandling nämnden jämlikt de i denna lag eller kommunal lagarna givna föreskrifter är ansvarig endast inför kommunen,

må den, som beslutet rör, anföra besvär hos länsstyrelsen inom trettio dagar, räknade från det han av beslutet erhållit del; dock går beslutet i verkställighet, där ej förbud däremot meddelas av länsstyrelsen.

4 mom. Barnavårdsnämnd eller skyddshemsstyrelse, vilken är missnöjd med beslut av styrelse för skyddshem eller arbetshem rörande någons intagning i skydds- eller arbetshemmet, äger över beslutet anföra besvär hos länsstyrelsen inom trettio dagar från det nämnden eller styrelsen erhållit del av beslutet.

Denna lag träder i kraft såvitt avser 72 § den 1 juli 1936 och i övrigt den 1 januari 1938. Dock åligger det landsting att efter sistnämnda dag under tid och i den ordning Konungen bestämmer till statsverket erlægga vad landstinget enligt de med stöd av 64 § äldre lag stadgade grunder bort för samma tid utgiva i bidrag till bestridande av skyddshemsavgifter.

Ifrågavarande proposition, vilken hänvisats till behandling av lagutskott, har efter överenskommelse mellan statsutskottet och andra lagutskottet behandlats av sammansatt stats- och andra lagutskott.

De med avseende å 33, 71, 72 och 79 §§ fattigvårdslagen samt 72 § barnavårdslagen föreslagna ändringarna åsyfta att möjliggöra sådan omorganisation av arbetshemsinstitutionen, att understödstagare eller försörjningspliktiga, som äro intagna å de nuvarande såsom öppna anstalter anordnade arbetshemmen, då så befinnes påkallat, kunna överföras till ett såsom slutna anstalt ordnat arbetshem.

Genom den i 61 § fattigvårdslagen föreslagna ändringen beredes möjlighet för Kungl. Maj:t att i särskilda fall dispensera från föreskriften, att ansök-

ning om sådan gottgörelse för lämnad fattigvård eller utgifter enligt barnavårdslagen, som fattigvårdssamhälle eller kommun kan erhålla av statsmedel, skall vara gjord inom viss tid.

De i fråga om barnavårdslagen föreslagna ändringarna, bortsett från den ovan nämnda ändringen i 72 §, sammanhänka med Kungl. Maj:ts genom proposition, nr 219, för riksdagen framlagda förslag angående omläggning av skyddshemsverksamheten, vilket förslag utskottet behandlat i särskilt utlåtande.

I fråga om de skäl, som åberopats till stöd för förslagen, får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet. Vid sin granskning av de föreliggande lagförslagen har utskottet icke funnit anledning till erinran mot desamma och får därför hemställa,

att förevarande proposition måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 28 maj 1936.

På utskottets vägnar:

IVAR ÖSTERSTRÖM.

Närvarande vid ärendets slutliga behandling:

från statsutskottet: herrar *Svensson* i Kompersmåla, *K. E. Magnusson*, *Jonsson** i Lycksele, *Persson* i Tidaholm, *Weijne* och *Andersson** i Ovanmyra; samt

från andra lagutskottet: herrar *Österström*, *Gustaf Tamm*, *Hage*, *Norman*, *John Gustavsson* och *Sandström* i Sollefteå.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.